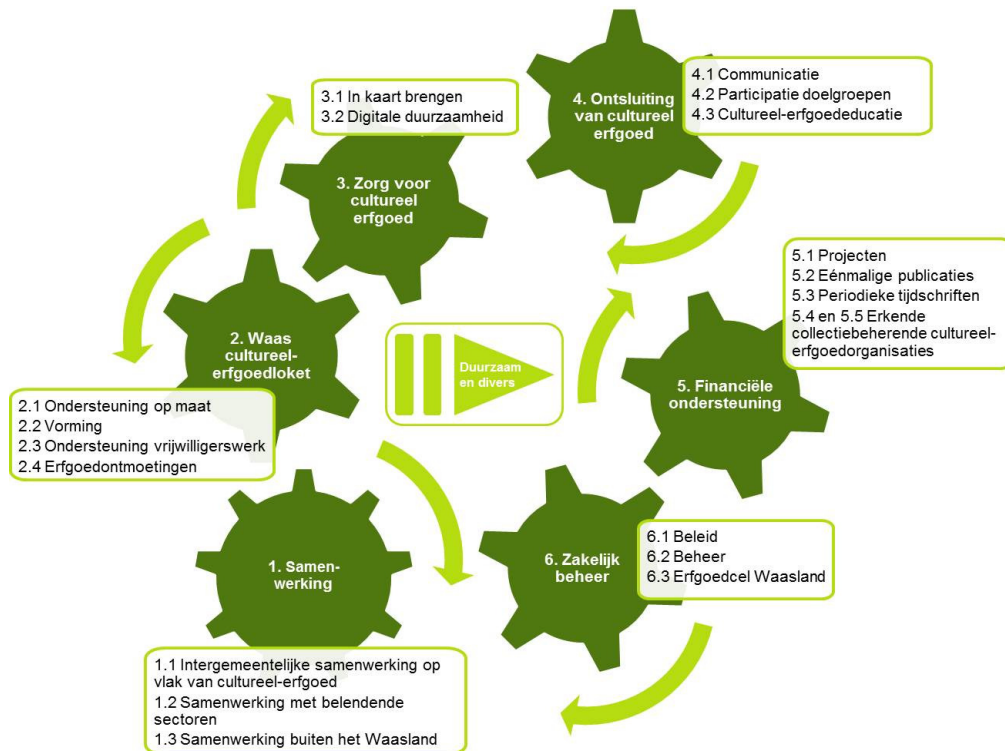

1. INLEIDING

In het najaar 2016 trad **de gemeente Zwijndrecht** toe tot de werking van Interwaas en dus ook de Erfgoedcel Waasland.

In het kader van de **meerjarenplanning 2015-2020** werd de werking binnen het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas onder de loep genomen. Het uitgebreide proces van evaluaties en bevestigingen leverde een reeks doelstellingen voor de nieuwe beleidsperiode 2015-2020. Aan deze doelstellingen werden verschillende mogelijke acties verbonden.

N.a.v. de **serieuze besparingen** was het echter onmogelijk om de grote hoeveelheid aan strategische en operationele doelstellingen uit de aanvraag aan te houden in het uiteindelijke Cultureel-Erfgoedconvenant 2015-2020 met de Vlaamse Overheid. Er werden dan ook drie operationele **doelstellingen** volledig **geschrap** en onder de overige doelstellingen werden tientallen **acties** geschrap. Daarenboven werd er uit financiële noodzaak bijkomend bespaard **op personeel van de Erfgoedcel** Waasland.

Om redenen van continuïteit met de afgelopen 10 jaar wordt voor de actieplannen in de periode 2015-2020 **hetzelfde sjabloon** dan de afgelopen jaren gebruikt. De doorlopende acties uit de vorige beleidsperiode 2009-2014 worden echter soms wat anders verwoord en werden ondergebracht onder het nieuw doelstellingenkader van 2015-2020.

De voorbereidingen voor de **opmaak van de begroting en bijhorende toelichting** met keuze uit de verschillende mogelijke acties gebeurde in het najaar van 2016, zodat dit kan ingediend worden voor 1 december 2015. Deze documenten werden uitvoerig behandeld in de stuurgroep van 27 september 2016 en 2 november 2016. Het Directiecomité van Interwaas keurde deze begroting met bijhorende toelichting 2016 goed op 9 november 2016.

In deze begroting met bijhorende toelichting wordt beschreven welke acties met bijhorende budgetten in het dertiende werkingsjaar van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas zullen genomen worden. De acties zijn opgesteld op basis van de doelstellingen geformuleerd in het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2015-2020. De afzonderlijke acties rond cultureel erfgoed van de verschillende gemeenten zijn niet opgenomen in dit actieplan.

2. BEGROTING

De **begroting** gaat alleen uit van de reeds bekende bedragen op het tijdstip van het opmaken van deze begroting met bijhorende toelichting, namelijk de middelen van de Vlaamse Gemeenschap en de middelen uit eigen werking. Deze vormen samen één geheel.

De **overdracht** van 2016 naar 2017 wordt geschat op basis van de uitgaven in 2016.

In de begroting worden **alle kosten** opgenomen voor de gehele werking. Met eigen middelen worden de kosten gefinancierd die niet mogen gefinancierd worden met middelen van de Vlaamse Gemeenschap. In het jaarverslag met afrekening wordt dit eveneens jaarlijks gedetailleerd weergegeven.

Per actie wordt de bijkomende kost, die verband houdt met de uitvoering van de actie zelf, geëxpliciteerd. Zo zijn bv. de algemene werkingskosten zoals loonkosten, portkosten... niet per actie weergegeven, maar wel in de algemene posten personeelskosten en administratieve kosten. Bij de verdere concrete uitwerking van de acties kunnen in de loop van 2017 bijkomende inhoudelijke en financiële partners aangesproken worden. Aangezien definitieve informatie hierover nog ontbreekt, is deze nog niet opgenomen in deze begroting met bijhorende toelichting.

3. TOELICHTING BIJ BEGROTING

De acties in deze begroting met toelichting zoeken – net als de voorbije jaren – een **evenwicht** tussen de korte en de lange termijn, de (soms onzichtbare) ondersteuning van de Wase erfgoedgemeenschap en de meer zichtbare publieksgerichte projecten, tussen partnerships in bestaande projecten en eigen projecten; een evenwicht tussen publiek en erfgoedgemeenschap, erfgoedvrijwilligers en erfgoedprofessionals, tussen moeten en mogen.

De keuzes van de acties gebeuren sinds het begin van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas bottom-up en op basis van uitgebreide **omgevingsanalyses** en alles wat daarbij komt kijken.

Per actie zijn zoveel mogelijk **de kernpartners** opgenomen. De Wase erfgoedgemeenschappen, de Wase gemeentebesturen en de Erfgoedcel Waasland worden nergens als kernpartner vermeld omdat ze allen deel uitmaken van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas en potentieel bij iedere actie die ondernomen wordt als partner kunnen optreden.

4. DOELSTELLINGEN EN ACTIES

Strategische doelstelling 1. De cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland investeren met ondersteuning van de Erfgoedcel Waasland onverminderd in samenwerking én het versterken en uitbreiden van het netwerk op verschillende niveaus.

Operationele doelstelling 1.1 De Erfgoedcel Waasland zet i.s.m. de gemeentebesturen en de cultureel-erfgoedgemeenschappen verder in op intergemeentelijke samenwerking rond cultureel-erfgoed. Hierbij wordt het engagement van de gemeentebesturen t.o.v. de zorg voor en de ontsluiting van cultureel-erfgoed vastgehouden en verschillende snelheden op dit vlak door een efficiënte en daadkrachtige werking gepareerd.

- In het najaar van 2016 trad **de gemeente Zwijndrecht** toe tot de werking van Interwaas. In 2016 werd bekeken hoe we de samenwerking met de gemeente meer concreet vorm kunnen geven. Vanaf 2017 betaalt de gemeente Zwijndrecht een bijdrage in de werking, net zoals de andere gemeenten.
- De Erfgoedcel Waasland blijft actief waken over en afstemming zoeken tussen de **verschillende snelheden** van de gemeentebesturen en de cultureel-erfgoedactoren en blijft hen evenwaardig betrekken in de uitwerking van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas. Er wordt in de concrete opzet van projecten en processen zowel gemeentelijk als intergemeentelijk gedacht en gewerkt.
- In de intergemeentelijke cultureel-erfgoedprojecten en processen wordt systematisch gestreefd naar de participatie van **zo veel mogelijk gemeentebesturen en actoren**.
- De negen gemeentebesturen behouden **een afvaardiging** in de overlegstructuren van Interwaas.

Operationele doelstelling 1.2 De verschillende cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland intensifiëren hun onderlinge samenwerking en onder impuls van de Erfgoedcel Waasland wordt ook meer samenwerking met deelsectoren en belendende sectoren in het Waasland gezocht.

- De Erfgoedcel Waasland bracht in 2016 samen met o.a. de gemeentelijke diensten cultuur en de cultuurbeleidscoördinator in kaart welke (socio-culturele) **verenigingen** een cultureel-erfgoedwerking hebben, maar tot nu toe niet systematisch ondersteund werden in hun zorg voor en ontsluiting van hun cultureel-erfgoed. In eerste instantie werd via bevraging van het huidige erfgoedcelnetwerk en een beperkte omgevingsstudie een beeld gevormd op deze verenigingen. Deze verenigingen werden daarna rechtstreeks bevragd over de aard van hun cultureel-erfgoedwerking en mogelijke noden qua ondersteuning. Vanaf 2016 zullen deze verenigingen actiever mee genomen worden in het ondersteuningsaanbod van de Erfgoedcel Waasland.
- Het **Waas ArchievenOverleg** met de archivariissen uit Beveren, Lokeren, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas en Temse, aangevuld met de Erfgoedcel Waasland, het Rijksarchief Beveren en Gent en de provinciale archiefconsulent komt zesmaandelijks samen.
- **Samenwerking met andere sectoren:**
 - Toerisme Waasland: de Erfgoedcel Waasland blijft lid van de **Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering** van Toerisme Waasland.
 - In 2016 vormde de Archeologische Dienst Waasland zich om tot een Intergemeentelijke Onroerende ErfgoedDienst onder de naam **Erfpunt**. De Erfgoedcel Waasland en Erfpunt zoeken naar zo veel mogelijk afstemming in hun werkingen. Er wordt reeds jarenlang samen gewerkt in het kader van de samenwerking met de hogeschool Odisee en er zijn gezamenlijke overlegmomenten. In december wordt samen een denktank georganiseerd rond de mogelijkheden van samenwerking en afstemming.
 - De Wase openbare bibliotheken startten i.s.m. biblioWaas een (vrijwilligers)**voorleeswerking** voor senioren in woonzorgcentra op en ondersteunen deze professioneel (bv. vormingspakket, draaiboek, uitbreiden bibliotheekcollecties met geschikte voorlees- en reminiscentiematerialen...). In het kader van dit project willen BiblioWaas en de bibliotheken kant-en-klaar inspiratiemateriaal aanbieden aan de voorleesvrijwilligers. Dit materiaal zou idealiter bestaan uit een digitale fiche met zeer diverse en concrete content over 1 specifiek thema, dat de voorleesvrijwilligers kunnen gebruiken bij hun voorleesactiviteiten. De Erfgoedcel Waasland zocht voor dit project een vrijwilliger Thomas Deslypere en begeleidt deze. Indien financieel haalbaar voor BiblioWaas (provinciale projectsubsidie) worden deze fiches ook gematerialiseerd (print A3 + laminaat).
 - Er wordt gezocht naar meer afstemming met intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en overleg in **andere sectoren** zoals welzijn, jeugd, onderwijs, diversiteit, participatie. Zo doen zich regelmatig ad hoc samenwerkingen voor in het kader van specifieke opportuniteiten, maar de Erfgoedcel Waasland streeft er in het kader van de Erfgoedontmoeting (zie operationele doelstelling 2.4) ook naar om bepaalde sectoren in het Waasland grondiger te leren kennen en hiermee samen te werken (bijvoorbeeld de zorgsector in 2014-2015, bijvoorbeeld diversiteit in 2016-2017).

- De Erfgoedcel Waasland zoekt n.a.v. concrete projecten en trajecten i.s.m. brugfiguren en organisaties (bv. Regionaal Welzijnsoverleg, WASO (een samenwerkingsverband tussen de verschillende Wase jeugdgraden en jeugddiensten), gemeentelijke diensten welzijn, jeugd, kansenerwerking en OCMW's) en de cultureel-erfgoedactoren naar **een verbreding van de samenwerking met organisaties**, die werken met specifieke doelgroepen zoals mensen van vreemde afkomst en kansarmen. Zo startte de Erfgoedcel Waasland in 2015 met het in kaart brengen en leren kennen van zelforganisaties en migrantenverenigingen in het Waasland, om hen dan te kunnen bevragen i.v.m. de meerwaarde die de erfgoedcel eventueel voor hen zal kunnen betekenen. Op 23/11/16 ging hierover een Erfgoedontmoeting door. Hierop wordt verder gewerkt in 2017.
- In het kader van de **Erfgoedontmoeting** (zie operationele doelstelling 2.4) wordt – afgestemd op het specifieke thema van de Erfgoedontmoeting – samengewerkt met specifieke belendende sectoren en gemeentelijke diensten. Hieruit vloeiden al 2 projecten voort:
 - In 2015 werden **Herinneringskoffers rond 5 thema's** gelanceerd als vervolgtraject van de Erfgoedontmoeting “Zorgen voor later?!” (zie operationele doelstelling 2.4). De koffers worden ook in 2017 verder uitgeleend. Na elke ontlening worden de koffers gecontroleerd en zal de inhoud ervan, indien wenselijk, aangevuld worden. De in 2016 opgemaakte folder i.s.m. Erfgoedcel Brugge, CO7, Mijnerfgoed en Terf voor de koffers zal in 2017 worden verspreid op verschillende ontmoetingsmomenten.
 - In 2017 worden enkele **taal en erfgoedkoffers voor OKAN en NT2** ontwikkeld o.a. i.s.m. Erfgoedcel Land van Dendermonde, de collectiebeherende organisaties in het Waasland, OKAN coördinatoren van Lokeren en Sint-Niklaas, zelforganisaties uit de regio en FARO. De oude foto's en objecten illustreren op een aantrekkelijke wijze een flink stuk van de woordenschat die anderstalige nieuwkomers zich in hun eerste jaar hier eigen willen maken tijdens de Nederlandse taallessen. De koffers zullen vanaf het najaar 2017 ontleend worden in de regio's Waasland en Scheldeland.
- Het **streekoverleg Waas en Dender** werkt aan een aantal streekontwikkelingsgerichte projecten en dit i.s.m. o.a. Interwaas. De Erfgoedcel Waasland is lid van de werkgroep toerisme.
- De Erfgoedcel Waasland tracht i.s.m. actoren in **het jongerenwerk** (bv. gemeentelijke diensten cultuur, onderwijs, flankerend onderwijsbeleid, jeugdgraden) in 2017 om een grotere cultureel-erfgoedreflex in projecten met jongeren te krijgen. (OD 1.2) (Uit meerjarenplanning)

Operationele doelstelling 1.3 De Erfgoedcel Waasland verstevigt de samenwerkingsverbanden met Oost-Vlaamse, Vlaamse, Belgische en internationale partners en bouwt deze i.s.m. de cultureel-erfgoedgemeenschappen verder uit.

- De Erfgoedcel Waasland vraagt i.s.m. **regionale organisaties** in het Waasland zoals de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas en de Bibliotheeca Wasiana meer aandacht op provinciaal niveau voor hun werking.

- De **cultureel-erfgoedorganisaties met een Vlaamse werking** in het Waasland worden meer gevalideerd en hun meerwaarde wordt meer ingezet ten behoeve van het Waasland.
- De collectiebeherende organisaties in het Waasland, zowel gemeentelijke als (niet) privaatrechtelijke, werken verder mee aan **bestaande overkoepelende platformen** zoals de Archiefbank Vlaanderen, Erfgoedinzicht, ODIS...
- De Erfgoedcel Waasland zorgt voor een **correcte veldkaart via de website van FARO**. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw.
- **Deelname aan Oost-Vlaams overleg:**
 - **OVEO** (Oost-Vlaams ErfgoedcellenOverleg - het driemaandelijks structureel overleg en platform voor expertise-uitwisseling en samenwerking tussen de cultureel-erfgoedcellen in Oost-Vlaanderen: Erfgoedcellen Denderland, Viersprong, Land van Dendermonde, Meetjesland en POLS) wordt verder gezet. Dit overleg werd in 2012 opgestart en hierop worden allerlei thema's besproken die een gezamenlijk belang hebben en wordt aan expertise-uitwisseling gedaan.
 - Het zesmaandelijks structureel overleg en platform voor expertise-uitwisseling en samenwerking tussen de **cultureel-erfgoedcellen in Oost-Vlaanderen** (Erfgoedcellen Denderland, Viersprong, Land van Dendermonde, Meetjesland en POLS) **en het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen** (dienst erfgoed en transversale cel) wordt verder gezet.
- **Deelname aan Vlaamse overlegstructuren erfgoedcellen:**
 - **Speakers' corner** (het driemaandelijks structureel overleg tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen en FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw) wordt verder gezet.
 - De **COP Beleid** (collegagroep beleid - het driemaandelijks structureel overleg en platform voor expertise-uitwisseling en samenwerking tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen rond beleidszaken) wordt verder gezet.
 - De **COP Digidoc** (collegagroep digidoc - het driemaandelijks structureel overleg en platform voor expertise-uitwisseling en samenwerking tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen rond digitale onderwerpen) wordt verder gezet.
 - De **COP educatie** (maximaal jaarlijks structureel overleg tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen en **FARO**. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw) wordt verder gezet
 - De Erfgoedcel Waasland neemt – indien relevant – deel aan de jaarlijkse **themadag** van de cultureel-erfgoedcellen, waar expertise-opbouw en -uitwisseling rond één thema centraal staan.
 - De website www.erfgoedcellen.be werd in het najaar van 2016 vernieuwd. Deze wordt verder geüpdate.
- **Deelname aan Vlaams overleg:**
 - De Erfgoedcel Waasland verdedigt i.s.m. de **Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten** vzw de belangen van de lokale cultureel-erfgoedactoren op hogere beleidsniveaus.
 - De coördinator van de Erfgoedcel Waasland is ten persoonlijke titel lid van de **adviescommissie cultureel erfgoed**.

- De Erfgoedcel Waasland neemt deel aan de **interprovinciale werkgroep selectie en waardering**. Deze werkgroep komt ongeveer jaarlijks bijeen.
- De Erfgoedcel Waasland neemt deel aan het onderzoek rond **depotinfrastructuur in Vlaanderen** van FARO i.s.m. het Departement CJSM.
- De Erfgoedcel Waasland neemt deel aan het overleg rond de **Heemdag 2017** van Heemkunde Vlaanderen, die zal doorgaan op 07/10/16 in Sint-Niklaas n.a.v. 800 jaar Sint-Niklaas.
- **Samenwerking met Nederland:**
 - Interwaas versterkt de contacten met de Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking 'Linieland van Waas en Hulst' (**EGTS** Linieland Waas en Hulst) verder. Dit gebeurt o.a. ook in de samenwerking n.a.v. Leader Grensregio Waasland.
 - De cultureel-erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland werken projectmatig - waar interessant - samen met **partners in Nederland** (bv. de herdenking van WOI). Zo werkt de Erfgoedcel Waasland bv. mee aan de ontwikkeling van het Geopark Schelde Delta i.s.m. verschillende partners in Nederland en Vlaanderen.

Strategische doelstelling 2. Het Waas cultureel-erfgoedloket wordt verder ingezet als middel tot expertise-uitwisseling en expertise-opbouw.

Operationele doelstelling 2.1 De Erfgoedcel Waasland blijft actief als Waas cultureel-erfgoedloket. Daarbij blijft zij eveneens een beroep doen op het breed netwerk van cultureel-erfgoedorganisaties en de bestaande expertise van de cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland en de Landelijke Expertisecentra en Organisaties Volkscultuur.

- **Ondersteuning op maat:**
 - De Erfgoedcel Waasland geeft **advies en begeleiding op maat aan cultureel-erfgoedzorgers** met vragen rond de zorg voor en de ontsluiting van erfgoed. Naast de eigen expertise en de expertise in de gemeenten en cultureel-erfgoedorganisaties wordt beroep gedaan op de expertise in het brede netwerk in het Waasland en de landelijke expertisecentra, landelijke organisaties volkscultuur en de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Specifiek voor wat betreft depotbeleid wordt samengewerkt met het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen.
 - De Erfgoedcel Waasland biedt aan verschillende projecten **inhoudelijke ondersteuning** (soort ondersteuning is afhankelijk van de vraag / het project): bv. diverse kleinere ondersteuning, projectondersteuning (bv. projecten WZC rond erfgoed bv. rond Reynaert, Ontbijt met een verhaal in Lokeren en Kruikebe, Hof Ter Welle, Bezoekerscentrum Klingspoor, Koveken, Leader...). Sommige van deze projecten ontvingen projectsubsidies, andere niet (omdat ze het niet aanvragen of omdat het (nog) niet aan de orde is). Daarnaast blijft de Erfgoedcel Waasland op vraag ondersteuning bieden aan projecten / trajecten.

- De Erfgoedcel Waasland denkt daarnaast ook op vraag van een organisatie mee in **kleinere deeltrajecten** rond cultureel-erfgoedzorg en / of -ontsluiting en ondersteunt de organisatie bij de concrete uitvoering.
- Indien nuttig lanceert de Erfgoedcel Waasland begeleide trajecten rond **specifieke thema's** i.v.m. cultureel-erfgoedzorg en -ontsluiting. Specifiek voor wat betreft depotbeleid wordt actief samengewerkt met het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen.
- **Specifieke ondersteuning van de gemeenten:**
 - De Erfgoedcel Waasland is actief in enkele **wergroepen** rond lopende gemeentelijke dossiers bv. Bezoekerscentrum Klingspoor, Erfgoedhuis Hof ter Welle, Bezoekerscentrum Sint-Niklaas...
 - De Erfgoedcel Waasland en de gemeentelijke cultuurbeleidscoördinatoren ondersteunen lokale erfgoedzorgers in het **opmaken van subsidiedossiers voor hogere beleidsniveaus**.
- Cultureel-erfgoedbeheerders, die intekenen op het **groepsaanbod** van het Provinciebestuur rond verpakkingsmateriaal, krijgen een financiële ondersteuning van Interwaas. Deze financiële ondersteuning werd half 2015 opgetrokken van 2 500 euro naar 3 100 euro, aangezien 2 500 niet voldoende bleek te zijn. Dit bedrag wordt behouden voor 2017. Het is nog niet duidelijk of de provincie in 2017 dit aanbod zal herhalen.
- Het luik "**Tips voor erfgoedzorgers**" op de website www.erfgoedcelwaasland.be verzamelt sinds 2010 interessante informatie i.v.m. verschillende thema's van cultureel-erfgoedzorg en -ontsluiting en biedt via deze **online ondersteuning** een antwoord op veel voorkomende vragen hieromtrent. Een herziening van deze manier van werken dringt zich echter op. Dit wordt herbekeken in het kader van een nieuwe website en de bredere communicatiestrategie.
- Interwaas leent **opnametoestellen voor projecten mondelinge geschiedenis**. Deze toestellen worden ontleend zo lang ze in goede staat zijn.
- De Erfgoedcel Waasland biedt **eerstelijnszorg** (ontvangst en doorverwijzing naar de gemeenten) aan particulieren die niet expliciet bezig zijn met cultureel-erfgoedzorg. De gemeentebesturen, i.c. dikwijls de cultuurbeleidscoördinatoren en de archivarissen vangen deze vragen verder op.

<p>Operationele doelstelling 2.2 De Erfgoedcel Waasland organiseert vorming met als doel de verdere professionalisering van de cultureel-erfgoedzorg- en ontsluiting.</p>
--

- De Erfgoedcel Waasland stuurt minstens driejaarlijks een **bevraging** uit naar de cultureel-erfgoedgemeenschappen teneinde de noden aan vorming in kaart te brengen en stemt hierop het vormingsaanbod concreet af. Voor sommige opleidingen kan het ook interessant zijn om samen te werken met Erfpunt.
- **Opleiding inzake de omgang met Born-digital erfgoed:** deze zal in 2017 worden georganiseerd. Dit is een vraagstelling die vooral voor professionele (archief)contexten steeds belangrijker wordt: hoe omgaan met de steeds groter wordende hoeveelheid aan born-digital data in de collecties. Indien hier voldoende vraag naar is, kan de Erfgoedcel Waasland een externe expert aanspreken voor een

concrete en gespecialiseerde opleiding rond dit thema. Voor kleinere organisaties speelt dit probleem minder: hier leeft eerder de vraag hoe born-digital informatie (doorgaans vooral beeldmateriaal) op een goede manier te bewaren en te ontsluiten, een problematiek die ook los van het born-digital verhaal speelt.

- **Opleiding rond auteursrechten:** het is voor erfgoedzorgers niet altijd duidelijk welke auteursrechten spelen, hoe rechten geklaard worden en wat je met bepaald materiaal al dan niet mag doen. De opleiding zal zeer praktisch gericht zijn.
- **Studiedag ‘Metamorfosen van een literaire vos’ (werktitel):** het Reynaertgenootschap organiseert i.s.m. o.a. Universiteit Antwerpen, Hogeschool Artesis / Plantijn / Conservatorium Antwerpen, Liberaal Archief, Hendrik Conscience Erfgoedbibliotheek en Erfgoedcel Waasland een studiedag rond Reynaert.
- **Colloquium rond het Wase landschap (OD 2.2):** de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas organiseert op 25/11/17 i.s.m. Erfpunt en de Erfgoedcel Waasland dit colloquium.
- **Evaluatie:**
 - Op basis van de evaluatie van het eigen vormingsaanbod in 2013 (onder begeleiding van FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw op basis van de Kwavoscoop) doet de Erfgoedcel Waasland indien nodig een verdere **bijsturing** van haar vormingsaanbod.
 - De Erfgoedcel Waasland evalueert elke vorming samen met de deelnemers bv. aan de hand van een **evaluatieformulier**.
- De Erfgoedcel Waasland reikt **Oscars** uit aan de deelnemers van de vormingen.

Operationele doelstelling 2.3 De Erfgoedcel Waasland blijft het vrijwilligerswerk in het Waasland praktisch ondersteunen door zelf vrijwilligers in te zetten in de werking van de Erfgoedcel Waasland en geïnteresseerde vrijwilligers de weg naar cultureel-erfgoedorganisaties te wijzen.

- De uitgeschreven **visie op het vrijwilligersbeleid** wordt indien nodig geactualiseerd.
- **Vrijwilligers Erfgoedcel Waasland:**
 - De Erfgoedcel Waasland zoekt – waar nodig – **vrijwilligers** met de juiste knowhow voor specifieke taken behorend tot de interne werking, voor de Erfgoedbank Waasland en voor projectwerking (zie operationele doelstelling 6.3).
 - De Erfgoedcel Waasland werkt voor de interne vrijwilligers met **functiebeschrijvingen en competentieprofielen** (o.a. verspreid via www.11.be, www.vrijwilligerswerk.be, www.cultuurnet.be, www.faronet.be, de eigen website en de digitale nieuwsbrief), vrijwilligersovereenkomsten en -verzekeringen.
 - De Erfgoedcel Waasland reikt **Oscars** uit aan de interne vrijwilligers teneinde de verworven of versterkte competenties te erkennen en zichtbaar te maken.

- De Erfgoedcel Waasland zoekt **op vraag van gemeentebesturen en verenigingen** vrijwilligers voor specifieke taken m.b.t. de zorg voor en ontsluiting van cultureel erfgoed en begeleidt deze vrijwilligers waar nodig.
- De Erfgoedcel Waasland zoekt voor **personen die zich aanbieden als vrijwilligers**, geïnteresseerd in cultureel erfgoed, een geschikte cultureel-erfgoedorganisatie om vrijwilligerswerk te doen.
- De Erfgoedcel Waasland **deelt expertise** met de andere cultureel-erfgoedcellen.

Operationele doelstelling 2.4 De Erfgoedcel Waasland organiseert jaarlijks een “Erfgoedontmoeting” rond een specifiek thema m.b.t. cultureel-erfgoed waarbij zo veel mogelijk gezocht wordt naar samenwerking met belendende sectoren.

- De Erfgoedcel Waasland organiseert jaarlijks een **Erfgoedontmoeting**, bij voorkeur i.s.m. gemeentelijke diensten en telkens een andere belendende sector (afhankelijk van het onderwerp). In 2014 vonden 2 erfgoedontmoetingen plaats, respectievelijk rond de jeugdsector (“Wijze uil zoekt piepkuiken. “Waar zitten die jonge gasten??”) en de zorgsector (“Zorgen voor later?!”). In 2016 werden 2 erfgoedontmoetingen georganiseerd, namelijk rond “Erfgoed en onderwijs in dialoog” en “Op zoek naar raakvlakken tussen gemeenschappen”. Hierop zal verder gewerkt worden in 2017. In 2017 wordt dan een nieuwe erfgoedontmoeting met een nieuwe sector in 2018 voorbereid.
- De Erfgoedontmoeting zet in op zowel **netwerking, expertise-uitwisseling en –opbouw en vorming**.
- De Erfgoedcel Waasland houdt **verkennende gesprekken** met belendende sectoren teneinde samenwerking te zoeken voor de organisatie van de Erfgoedontmoetingen.

Strategische doelstelling 3. De cultureel-erfgoedgemeenschappen stellen de zorg voor cultureel erfgoed centraal en worden hierin ondersteund door de Erfgoedcel Waasland.

Operationele doelstelling 3.1 De cultureel-erfgoedbeheerders en –gemeenschappen in het Waasland brengen het cultureel-erfgoed verder in kaart. Dit resulteert in een grotere bewustwording rond o.a. immaterieel cultureel erfgoed en religieus erfgoed en een grotere collectiemobiliteit voor museaal en documentair erfgoed en de afstemming van het collectiebeleid van de collectiebeherende organisaties.

- **Belangenbehartiging:**
 - De cultureel-erfgoedgemeenschappen en de gemeentebesturen treden op als **belangenbehartiger** voor bedreigd cultureel erfgoed in het Waasland.
 - De gemeentelijke erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland **sensibiliseren** de gemeentebesturen en waar mogelijk ook particuliere organisaties over het belang van een cultureel-

erfgoedonderzoek van collecties bij de mogelijke afbraak van gebouwen. De Erfgoedcel Waasland overlegt met de gemeentebesturen rond hoe zij momenteel omgaan met dit gegeven en wat voor hen het meest bruikbaar is ter sensibilisering van medewerkers of publiek: vorming, brochure, concrete tips en stappenplan bij het voorkomen van een roerende collectie in een af te breken gebouw... Dit traject kan aansluiten bij het collectieafspraken-overleg en de bijhorende publiekssensibilisering rond cultureel-erfgoed. Een evidente partner hierin is Erfpunt.

– **Collectiebeheer:**

- De collectiebeherende organisaties streven sinds 2013, onder begeleiding van de Erfgoedcel Waasland, naar een **gezamenlijke visie rond acquisitiebeleid en collectiebeheer**. Op 28/04/15 werd een formele intentieverklaring getekend door de Bibliotheeca Wasiana, het Gemeentearchief Beveren, de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, het Stadsarchief Sint-Niklaas, de Stedelijke Musea Sint-Niklaas, het Stadsmuseum Lokeren, het Historisch Pijp- en Tabaksmuseum, het Heemkundige Kring Braem, het Gemeente Stekene en het Gemeentearchief Sint-Gillis-Waas. Deze intentieverklaring wordt in 2016 verder in de praktijk gebracht. In het najaar 2016 wordt bekeken welke nieuwe acties hier rond nodig zijn. Daarnaast zal de Erfgoedcel Waasland verder inzetten op een uitbreiding van dit overleg naar nieuwe deelnemers en initiatieven toe.
- In navolging van bovenstaand traject neemt de Erfgoedcel Waasland ook deel aan een **gemeentelijk traject rond collectieafspraken in Beveren**.

– **Immaterieel cultureel erfgoed:** de Erfgoedcel Waasland begeleidt i.s.m. de gemeentelijke dienst cultuur (en soms dienst evenementen en toerisme) op vraag cultureel-erfgoedgemeenschappen in een bredere transmissie en borging van het cultureel immaterieel erfgoed. Dit gebeurt i.s.m. de meest geschikte partner in het Vlaams netwerk rond immaterieel cultureel erfgoed.

- Sinds in 2009 de **Sinterklaas- en Sint-Maartensgebruiken in Vlaanderen** op de Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed staan, is een werkgroep SKSM (Maarten (het Sint-Maartencomité, het Sint-Nicolaasgenootschap, de gemeente Beveren en de Stad Sint-Niklaas, Toerisme Waasland en de Erfgoedcel Waasland) actief in het Waasland. Samen met Leca zijn we op zoek naar de vorming van een Vlaamse werkgroep, die dan ook de rapportering van het element op www.immaterieelerfgoed.be op zich zou kunnen nemen. Daarnaast is de gemeente Beveren sinds 2016 een Cultureel Centrum Sint-Maarten (verbonden aan het Centre Culturel Européen Saint Martin de Tours). De Erfgoedcel Waasland neemt deel het project Europees Netwerk Sint-Maarten – Beveren – Vlaanderen en de bijhorende werkgroep cultuurhistorie en toerisme. Hieruit zullen in 2017 acties voortvloeien o.a. de organisatie van een contactdag rond Sint-Maarten en de uitwerking van een Sint-Maartensroute i.s.m. de gemeente Beveren.
- **Traject klompenmakerij:** ETWIE startte in 2014 i.s.m. Erfgoedcel Kempens Karakter een traject op rond de klompenmakerij in Vlaanderen. Ook de Folkloregroep de Klomp en Erfgoedcel Waasland nemen deel aan dit overleg. Dit resulteerde o.a. in de studiedag Van avegaar tot zoolmes: vormingsnamiddag over het erfgoed van de klompenmaker op 7 november 2015 en een informeel

- netwerk rond de klompenmakerij. De Erfgoedcel Waasland blijft dit overleg opvolgen en overlegt met de gemeente Sint-Gillis-Waas over verdere plannen rond een bezoekerscentrum.
- **Traject Apostelbrokken:** in Kruibeke worden jaarlijks de Apostelbrokken georganiseerd. De gemeente heeft de aspiratie geuit om een dossier in te dienen om op de Vlaamse inventaris voor Immaterieel Cultureel Erfgoed te staan. Een eerste verkennend overleg vond plaats in 2016 en in 2017 wordt het dossier voorbereid.
 - **Kerkelijk roerend erfgoed:** het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur, het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, kerkbesturen, cultureel-erfgoedorganisaties, gemeentelijke diensten e.a. werken samen rond de toekomstige uitdagingen m.b.t. het kerkelijk roerend erfgoed (herbestemming van de collecties e.d.).
 - De Erfgoedcel Waasland nam, in samenwerking met de consultant religieus erfgoed van het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, vanaf het najaar van 2015 de eerste stappen in een traject rond het **inventariseren en waarderen van religieus erfgoed**. Het vormen van een enthousiast team van vrijwilligers is daarbij cruciaal, dit gebeurde in 2016, evenals de organisatie van een aantal workshops (werken met Erfgoedinzicht, herkennen van heiligen, religieus textiel, metalen voorwerpen en aanpak inventariseren) en de aankoop van een aantal referentiewerken. In het najaar van 2016 gingen vrijwilligers als aan de slag in Kruibeke en Temse. In 2017 wordt deze actie verder verdiept. De erfgoedcel begeleidt en ondersteunt hen bij het opstellen, actualiseren en digitaliseren van de inventarissen en het werk op het terrein. Dit werk zal via www.erfgoedinzicht.be ontsloten worden.
 - **Agrarisch erfgoed:** sinds 2015 is er een nieuwe LEADER regio bijgekomen, namelijk Grensregio Waasland met 3 thema's in de Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS): lokale voedselstrategieën en streekproducten; leefbare dorpen; profileren en promoten van streekidentiteit (met inbegrip van toerisme en recreatie). De Erfgoedcel Waasland werkt als copromotor sinds 2016 mee in het project 'Agrarische eigenheid: Waas toeristisch potentieel'. De Landelijke Gilde Stekene en de vzw Prosperite willen als beheerders van agrarische erfgoedcollecties in dit project twee toeristische belevingscentra realiseren, namelijk in Koewacht en in de voormalige maalderij van de Prosperhoeve te Prosperpolder. Hiermee versterken en ontsluiten ze het agrarisch karakter van de regio voor enerzijds de eigen lokale gemeenschappen en anderzijds toeristen en het onderwijs. In 2016 gingen een aantal stuurgroepen door en werd de scope van de projecten gedetailleerder.

Operationele doelstelling 3.2 De cultureel-erfgoedbeheerders in het Waasland gaan digitaal duurzaam om met het cultureel erfgoed. Zowel digitalisering van het cultureel-erfgoed als de zorg voor born-digital cultureel erfgoed spelen hierin een cruciale rol.

- De Erfgoedcel Waasland werkt i.s.m. de cultureel-erfgoedbeheerders in het Waasland een **planmatige aanpak** uit voor de verdere digitalisering van cultureel erfgoed en brengt dit plan ten uitvoer i.s.m. de cultureel-erfgoedbeheerders. Gedigitaliseerd materiaal wordt o.a. publiek gemaakt via www.waaserfgoed.be, www.erfgoedcelwaasland.be, andere publieksacties en via de partners zelf.

- De Erfgoedcel Waasland **faciliteert en professionaliseert het digitaliseren** door verschillende cultureel-erfgoedbeheerders. O.a. de Wase scanner speelt hierin een belangrijke rol. Ook in 2017 worden digitaliseringsrondes voorzien.
- De cultureel-erfgoedorganisaties werken indien gewenst onder begeleiding van de Erfgoedcel Waasland concrete acties uit m.b.t. **de zorg voor born-digital erfgoed**. Hier rond wordt in 2017 ook een opleiding georganiseerd (zie operationele doelstelling 2.2).
- De Erfgoedcel Waasland werkt samen met de Bibliotheeca Wasiana en de Stad Sint-Niklaas verder op het dossier van de digitalisering van de krant **Het Vrije Waasland** (1944-2011). In het verleden werden reeds zeven historische kranten gedigitaliseerd en raadpleegbaar gemaakt op de Erfgoedbank Waasland. Na voorafgaand onderzoek omtrent auteursrechten, bewaar- en ontsluitingsmogelijkheden en de broodnodige financiën werd in 2016 een digitaliseringstraject opgestart. In eerste instantie ligt de focus op de edities van de jaren '44-'70 om zo enerzijds voorzichtig van start te gaan en anderzijds de financiële inspanningen te spreiden. Bedoeling is om het weekblad – en daarbij een groot deel van de Wase geschiedenis – online, voor een zo breed mogelijk publiek, te ontsluiten. Voor de financiering wordt voor 2017 10 000 euro voorzien, maar zal in de toekomst ook gekeken worden naar ook beroep gedaan op externe middelen. In 2017 organiseert de Bibliotheeca Wasiana een tentoonstelling rond Het Vrije Waasland.
- **Gedigitaliseerde tijdschriften van de heemkundige kringen:** bijeenbrengen heemkundige kringen om te polsen naar de mogelijkheden op het vlak van ontsluiting, uitwisseling, overeenkomst provincie e.d.
- **Samenwerking met overkoepelende initiatieven:**
 - De Erfgoedcel Waasland onderzoekt i.s.m. de andere cultureel-erfgoedcellen hoe de **lokale collecties** mee kunnen worden opgenomen **in overkoepelende initiatieven** zoals bv. Erfgoedinzicht, Archiefbank Vlaanderen. Specifiek wordt hierbij ook de mogelijkheid tot een e-depot onderzocht, waarvoor in 2015-2016 gesprekken met het VIAA werden gehouden. Ook met de overige Collective-Access-erfgoedbanken worden de opties voor een mogelijk vervolgtraject overwogen. Door de onzekere toekomst van de bevoegdheden cultuur bij de provincie is hierover voorlopig geen grotere duidelijkheid.
 - De Erfgoedcel Waasland onderzoekt i.s.m. de andere cultureel-erfgoedcellen hoe een concrete samenwerking met **VIAA** vorm kan krijgen (de Erfgoedcel Waasland als facilitator, verhoging van bewustwording bij het publiek, metadata verbeteren, zoeken naar samenwerkingsverbanden, opname van lokale collecties...). De in 2015 opgestarte gesprekken worden in 2017 verder gezet.

Strategische doelstelling 4. De cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland streven naar een optimale ontsluiting van het cultureel erfgoed om het in zijn verschillende gedaanten aan een zo divers mogelijk publiek voor te stellen en worden hierin ondersteund door de Erfgoedcel Waasland.

Operationele doelstelling 4.1 De communicatie over het aanbod m.b.t. het cultureel erfgoed in het Waasland wordt verder versterkt door de cultureel-erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland.

- Vanaf 2016 organiseert Interwaas **een redactiecomité** voor de afstemming en samenwerking rond communicatie. De Erfgoedcel Waasland werkt actief mee aan dit redactiecomité.
- De Erfgoedcel Waasland maakte in 2015 een **communicatieplan**, inclusief een **sociale mediaplan**, op. Vanaf 2016 wordt dit communicatieplan verder geïmplementeerd.
- De **communicatie-instrumenten van de Erfgoedcel Waasland** (o.a. website, nieuwsbrief, folder...) en de verschillende cultureel-erfgoedorganisaties worden verder ingezet voor de communicatie over cultureel erfgoed en het cultureel-erfgoedaanbod in het Waasland.
- De Erfgoedcel Waasland heeft een **uitgebreide perswerking** (radio, televisie, kranten en tijdschriften) en zet dit netwerk ook in ter ondersteuning van de communicatie van de cultureel-erfgoedorganisaties in het Waasland. Hiervoor werkt ze samen met de gemeentelijke diensten communicatie.
- **Website:**
 - I.s.m. andere cultureel-erfgoedcellen werd in 2014 onder begeleiding van Packed een bestek voor een **nieuwe website** opgesteld. In het kader van de besparingen werden verschillende scenario's bekeken, van het zelf maken van een website tot de volledige uitbesteding. Een aantal cultureel-erfgoedcellen besloten om zelf een website te maken samen in Wordpress. In 2015 en 2016 werd (o.a. op basis van de bezoekersaantallen en het bezoekersgedrag van de bezoekers van de huidige website) goed nagedacht worden over de inhoud en de doelstelling van deze nieuwe website. I.s.m. het startend bedrijf Incendiary, als vrijwilligers, werd in het najaar van 2016 de nieuwe website gelanceerd. De oude website werd, na een workshop rond archivering van oude websites door Packed aan de erfgoedcellen, gearchiveerd.
 - De website www.erfgoedcelwaasland.be kent een stijgend aantal **bezoekers** met 5% jaarlijks.
- **Nieuwsbrieven:**
 - In 2016 werden de nieuwsbrieven van de Erfgoedcel Waasland voor de sector en het publiek vervangen door één nieuwsbrief en dit i.s.m. Erfpunt.
 - De nieuwsbrief wordt **periodiek** verstuurd.
 - De nieuwsbrief kent een stijgend aantal **geabonneerden** met 20% jaarlijks.
- **Sociale media:**
 - Zie ook communicatieplan (zie eerder)
 - De Erfgoedcel Waasland zet actief in op sociale media en betreft de Wase erfgoedsector hier nauw bij. De ervaring, die hieruit voortvloeit, wordt gedeeld met de cultureel-erfgoedsector.
- **Erfgoedbank Waasland:**
 - De Erfgoedbank Waasland wordt verder ingezet als **erfgoedambassadeur** en als automatisch verlengde van de publiekswerking van de cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland. In het najaar van 2010 ging de Erfgoedbank Waasland www.waaserfgoed.be online en telt ondertussen

meer dan 27 270 stukken erfgoed (waarvan 12 000 stukken historische kranten). Deze Erfgoedbank Waasland biedt aan alle acties en processen binnen het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas de mogelijkheid een betere en diepgaandere ontsluiting en ondersteuning te doen en dit niet alleen voor de reeds bestaande content, maar eveneens voor nieuwe content (bv. inventarissen, documenten, foto's, filmpjes, mondelinge geschiedenis...). De huidige erfgoedbankpartners zijn o.a. Bibliotheeca Wasiana, Erfgoedcel Waasland, Gemeente Beveren, Gemeente Zwijndrecht, Gemeentearchief Temse, Heemkundige Kring Braem, Heemkundige Kring d'Euzie, Heemkundige Kring Moerbeke-Waas, Heemkundige Kring Nieuwkerken, Hertogelijke Heemkundige Kring Land van Beveren, Heemkundige Kring De Kluize, Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, Reynaertgenootschap vzw, Stadsarchief Lokeren, Stadsarchief Sint-Niklaas, Stedelijke Musea Sint-Niklaas en Volkskunstgroep Boerke Naas. Diverse nieuwe actoren voegden intussen materiaal toe aan de bank en een groeiende groep particulieren. Ook materiaal dat verzameld wordt via projecten zoals bijvoorbeeld het project Erfgoedspuurders wordt ontsloten via de Erfgoedbank Waasland.

- Vanaf najaar 2015 zet de erfgoedcel in op de verdieping van de samenwerking met de **particulieren**, die erfgoedmateriaal op de Erfgoedbank Waasland plaats(t)en. Op deze manier kan de publiekswerking van de erfgoedcel aan de hand van de Erfgoedbank Waasland nieuw leven worden ingeblazen. Hierbij zal ook gezocht worden naar afstemming met het communicatieplan van de erfgoedcel, waarbij o.a. een goed uitgebouwde aanwezigheid van de erfgoedcel op Facebook en regelmatige nieuwe thematentoonstellingen op de Erfgoedbank Waasland worden nagestreefd.
- In 2016 en 2017 wordt ernaar gestreefd om zo veel mogelijk verzameld materiaal rond **WO I** te digitaliseren en op de Erfgoedbank Waasland te plaatsen.
- De **stuurgroep** van de partners van de Erfgoedbank wordt in 2017 eveneens verder gezet. Samen met de partners wordt ingespeeld op een aantal nieuwe thema's.
- In 2016 werd **een logo** voor de Erfgoedbank Waasland ontwikkeld. Vanaf dan wordt actief met dit logo gecommuniceerd.
- De in 2016 ontwikkelde **krant** (kostenloos door Adrem), die reclame maakt voor de Erfgoedbank Waasland, zal in 2017 verder verspreid worden.
- I.s.m. de Oost-Vlaamse erfgoedcellen en het **Provinciebestuur Oost-Vlaanderen** wordt sinds 2014 gewerkt aan een gezamenlijk systeem voor de registratie en ontsluiting van museale collecties ("samenvoeging" van Erfgoedinzicht van de provincies Oost- en West-Vlaanderen en de erfgoedbanken van de cultureel-erfgoedcellen). Doordat er nog geen duidelijkheid is over deze zaken, worden blijvend de mogelijkheden afgetoetst. In 2017 zou hierover meer duidelijkheid moeten komen.
- In **InfoWaas**, het tijdschrift voor alle Wase mandatarissen bericht Interwaas over de acties en projecten m.b.t. de zorg voor en ontsluiting van het cultureel erfgoed die de Erfgoedcel Waasland coördineert. Vanaf 2016 is dit aangevuld met een digitale nieuwsbrief, waarin ook regelmatig nieuws van de Erfgoedcel Waasland is opgenomen.
- **Samenwerking met bibliotheeksector:**

- Het **aanbod** van de cultureel-erfgoedactoren en van de Erfgoedcel Waasland wordt i.s.m. BiblioWaas en de verschillende bibliotheken in het Waasland beter bekend gemaakt bij het publiek.
- In 2016 organiseerde BiblioWaas i.s.m. de Erfgoedcel Waasland voor de tweede keer voor de medewerkers en **voorleesvrijwilligers** van de bibliotheken een sessie i.v.m. cultureel erfgoed. In 2017 zal dit mogelijks herhaald worden. Daarnaast werd vanaf het najaar 2017 vrijwilliger Thomas Deslypere aan de opmaak van voorleesfiches voor de vrijwilligers. Deze fiches bestaan uit o.a. zeer diverse en concrete content over 1 specifiek thema (met erfgoedinstek), dat de voorleesvrijwilligers kunnen gebruiken bij hun voorleesactiviteiten.
- De heemkundige kringen en andere cultureel-erfgoedverenigingen worden aangezet tot samenwerking met de lokale bibliotheken en **Ovinob** teneinde de handbibliotheken te ontsluiten via www.ovinob.be voor het grote publiek.
- Tijdens de herdenkingsjaren van Wereldoorlog I bundelt **www.waasland1914-1918.be** (geactualiseerd in het najaar 2016) alle informatie over de herdenking. De gemeentelijk logo's en het regionale logo, ontwikkeld door de Erfgoedcel Waasland, worden door de verschillende partners gebruikt.
- **Erfgoeddagbrochure:**
 - De Erfgoedcel Waasland maakt ook in 2016 een **regionale programmabrochure**. Wegens besparingen werd echter in 2015 voor het eerst via een alternatief gewerkt, waardoor de Wase activiteiten ter gelegenheid van Erfgoeddag toch regionaal op papier bekend kunnen worden gemaakt. De Intermediagroep Adrem nv zorgde in 2015 en 2016 kosteloos voor de uitgave van een A5 magazine met dezelfde oplage als voorheen en verspreidde deze. In 2017 zullen zij dit opnieuw doen, maar dan op krantformaat en zonder distributie.
 - Jaarlijks **verspreiden** de gemeentebesturen en de organisaties, die aan de Erfgoeddag deelnemen, de Wase Erfgoeddagactiviteiten ook via hun eigen infokanalen. De Erfgoedcel Waasland maakt de activiteiten nog eens extra bekend d.m.v. haar eigen digitale kanalen.

Operationele doelstelling 4.2 De actieve participatie van verschillende soorten doelgroepen aan de verschillende publieksactiviteiten rond cultureel-erfgoed wordt gestimuleerd door de cultureel-erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland.

- **Erfgoeddag:**
 - Een veertigtal (cultureel-erfgoed)organisaties blijven **deelnemen** aan Erfgoeddag.
 - De gemeentelijke diensten cultuur en de Erfgoedcel Waasland **begeleiden** de deelnemers aan Erfgoeddag teneinde een interessante publieksgerichte activiteit te organiseren.
- Het **netwerk** wordt mee ingezet teneinde een actievere publieksparticipatie aan cultureel-erfgoed aanbod te bekomen.
- **Samenwerking met andere sectoren:**
 - De Erfgoedcel Waasland zoekt n.a.v. concrete projecten en trajecten i.s.m. brugfiguren en organisaties en de cultureel-erfgoedactoren naar een **verbreding van de samenwerking** met

organisaties, die werken met specifieke doelgroepen (zie operationele doelstelling 2.4).

Zo kreeg de erfgoedcel na de Erfgoedontmoeting rond “zorg” in 2014 intussen enkele vragen van woonzorgcentra die in 2016-2017 tot erfgoedprojecten (zullen) leid(d)en.

De erfgoedcel startte in het najaar 2015 een pilootproject op, waarbij het Stadsmuseum Lokeren en Woonzorgcentrum Ter Engelen samen een try-out van een webconferentieverbinding organiseren (met begeleiding door FARO); dit is een educatief instrument dat in de culturele sector meer en meer aan belang wint. Deze pilootoefening verliep vlot. Mogelijks komen er in 2017 nog zulke oefeningen.

- De Erfgoedcel Waasland **werkt mee aan acties** rond lokaal cultureel erfgoed van verschillende bevolkingsgroepen. Deze kunnen op touw gezet zijn door gemeentelijke diensten buurtwerk, welzijn, kansenwerking, integratie enz. maar ook door organisaties als de koepelvereniging Odice, het Oost-Vlaams diversiteitscentrum. Zo werkt de Erfgoedcel Waasland sinds april 2014 samen met Odice: zij staan in voor de coördinatie van het project “Ontbijt met een verhaal” in Lokeren (zes- à achtereekelijks). Het doel van dit project is om ontmoeting tussen mensen van verschillende culturen te bevorderen aan de hand van de hiervoor gekozen kapstok “erfgoed”, m.a.w. het aan elkaar doorgeven van en vertellen over tradities en erfgoed uit de eigen cultuur. Vanaf 2016 werd de organisatie overgenomen door de dienst inburgering van de Stad Lokeren. Ook in Kruikebeke wordt dit georganiseerd vanaf 2017.
- De Erfgoedcel Waasland voorziet, waar mogelijk, **een armoedetoets** in de projecten en trajecten.
- De Erfgoedcel Waasland en de cultureel-erfgoedgemeenschappen zetten mee in op **armoedebestrijding** aan de hand van verschillende acties (bv. daling van de kostprijs van het cultureel-erfgoed aanbod voor specifieke doelgroepen, inzetten in de cultureel-erfgoedsector van specifieke instrumenten in de bestrijding van armoede (zoals bv. de kansenpas), cultureel erfgoed binnen brengen in een sociale context...).
- **WO I:**
 - Er wordt gewerkt aan de ontsluiting van de 3D collectie van de **Lokerse fotograaf Drossens** in de Bibliotheca Wasiana. Deze ontsluiting zal gebeuren in 2018.
 - Daarnaast wordt ernaar gestreefd om in 2017 en 2018 zo veel mogelijk verzameld materiaal rond WO I te digitaliseren en op de **Erfgoedbank Waasland** te plaatsen.
- In 2018 organiseren we een **groter publieksproject** rond een nader te bepalen thema. In 2017 wordt ter voorbereiding een werkgroep hier rond opgericht.

Operationele doelstelling 4.3 De cultureel-erfgoedorganisaties in het Waasland blijven hun interessant educatief aanbod aanbieden aan het onderwijs. De Erfgoedcel Waasland stimuleert deze samenwerking met het onderwijs verder en zet zo mee in op cultureel-erfgoededucatie.

- De Erfgoedcel Waasland zet haar jarenlange samenwerking met de lerarenopleiding van **Odisee** (vroegere KAHOSL) verder i.s.m. verschillende cultureel-erfgoedorganisaties. Odisee biedt aan haar studenten binnen de opleiding lerarenopleiding secundair onderwijs (eerstejaars studenten) een vak

“Project kunstvakken” (PKV) aan. Om het aanbod naar de leerlingen toe inzake observatie- en doestages met cultureel erfgoed in te vullen, werkt Odisee samen met de Erfgoedcel Waasland en met erfgoedpartners in het Waasland. Na geslaagde samenwerkingen met de Archeologische Dienst Waasland / Erfpunt en Odisee de afgelopen jaren, zijn er in het schooljaar 2016-2017 2 eerstejaarsstudenten voor het Project Kunstvakken. Hiervoor zal een programma op maat uitgewerkt worden. De Erfgoedcel Waasland zal echter bijkomende (ad hoc) aanvragen tot samenwerking in 2017 zeker faciliteren en blijft beschikbaar voor een duurzaam partnerschap met de hogeschool.

- De Erfgoedcel Waasland coördineert jaarlijks het project **ErfgoedSpeurders**. Jaarlijks krijgt maximum 1 school de kans om in dit project te stappen. Het project houdt in dat leerlingen van de 3de graad van een lagere school, in samenwerking met hun leerkrachten, ouders en lokale erfgoedorganisaties, op zoek gaan naar de geschiedenis van de eigen school. De ingezamelde foto's worden op de Erfgoedbank Waasland geplaatst én door de leerlingen beschreven. Het eindresultaat werd steeds gemaakt, zowel door de school als het erfgoedveld. Bij aanvang van het schooljaar 2016-2017 waren er 3 scholen geïnteresseerd werd, nl. VBS De Klimop en Hoogeinde in Sint-Gillis-Waas en GBS De Toren in Melsele.

Strategische doelstelling 5. Interwaas ondersteunt financieel, in aanvulling van de gemeentelijke ondersteuning, initiatieven rond de zorg voor en de ontsluiting van cultureel erfgoed financieel.

Operationele doelstelling 5.1 Interwaas kent projectsubsidies toe aan cultureel-erfgoedprojecten op basis van een projectsubsidierglement.

- De Erfgoedcel Waasland **begeleidt** organisaties en particulieren, die een cultureel-erfgoedproject op poten zetten, bij hun aanvraag voor een projectsubsidie bij Interwaas.
- De stuurgroep **adviseert** de aanvraagdossiers in het kader van het Projectsubsidierglement (sinds 2009).
- Het Directiecomité van Interwaas **kent subsidies toe** aan cultureel-erfgoedprojecten. Deze financiële ondersteuning werd half 2015 opgetrokken van 13 000 euro naar 14 000 euro, aangezien het voorziene bedrag niet voldoende bleek te zijn. Dit bedrag wordt behouden voor 2016.
- De Erfgoedcel Waasland en de stuurgroep **evalueren** minstens driejaarlijks het Projectsubsidierglement. In het voorjaar 2015 werd het reglement geëvalueerd.
- De Erfgoedcel Waasland **zoekt naar meer afstemming** met de andere Oost-Vlaamse cultureel-erfgoedcellen en het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen.

Operationele doelstelling 5.2 Interwaas kent subsidies toe aan éénmalige cultureel-erfgoedpublicaties op basis van een subsidiereglement.

- De Erfgoedcel Waasland **begeleidt** organisaties en particulieren, die een éénmalige cultureel-erfgoedpublicatie schrijven, bij hun aanvraag voor een publicatiesubsidie bij Interwaas.
- De stuurgroep **adviseert** de aanvraagdossiers in het kader van Publicatiesubsidiereglement (sinds 2011).
- Het Directiecomité van Interwaas **kent subsidies toe** aan cultureel-erfgoedpublicaties. Deze financiële ondersteuning werd half 2015 opgetrokken van 7 500 euro naar 7 900 euro, aangezien het voorziene bedrag niet voldoende bleek te zijn. Dit bedrag wordt behouden voor 2016.
- De Erfgoedcel Waasland en de stuurgroep **evalueren** minstens driejaarlijks het Publicatiesubsidiereglement. In het voorjaar 2015 werd het reglement geëvalueerd.

Operationele doelstelling 5.3 Interwaas kent jaarlijks een toelage toe aan periodieke cultureel-erfgoedpublicaties.

- Interwaas betoelaagt sinds 2009-2010 nominatim een tiental periodieke cultureel-erfgoedpublicaties. Deze vorm van ondersteuning zorgt voor een essentieel financieel steuntje in de rug voor de bredere ontsluiting van historisch onderzoek, verricht door lokale cultureel-erfgoedzorgers, en lokaal cultureel-erfgoed. Net zoals in 2016, kunnen in 2016 dertien cultureel-erfgoedorganisaties **een nominatieve toelage** ontvangen voor hun tijdschrift:
 - Beheerraad Gemeentemuseum Temse
 - Heemkundige Kring Braem (Elversele)
 - Heemkundige Kring De Kluize (Sint-Gillis-Waas)
 - Heemkundige Kring Den Dissel (Sinaai)
 - Heemkundige Kring d'Euzie (Stekene)
 - Heemkundige Kring De Souvereinen (Lokeren)
 - Heemkundige Kring Moerbeke
 - Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700 (Nieuwkerken)
 - Heemkundige Kring Wissekerke (Kruibeke)
 - Hertogelijke Heemkundige Kring het Land van Beveren (Beveren)
 - Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas
 - Sint-Nicolaasgenootschap Vlaanderen
 - Reynaertgenootschap vzw

Operationele doelstelling 5.4 Interwaas deelt private collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties met een kwaliteitslabel met een lokale relevantie lokaal in en ondersteunt hen.

- De Erfgoedcel Waasland, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen **begeleiden** collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties, die het kwaliteitslabel willen aanvragen.
- De collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie dient **een aanvraag** voor een kwaliteitslabel in bij de Vlaamse Overheid ten laatste op 15 januari 2016.
- Op het ogenblik dat een privaatrechtelijke collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie een aanvraag doet voor een kwaliteitslabel bij de Vlaamse overheid, maakt Interwaas **een reglement** op voor lokale indeling en stelt Interwaas een ad hoc commissie met lokale en externe deskundigen samen.

Operationele doelstelling 5.5 Interwaas ondersteunt financieel musea en culturele archiefinstellingen met een kwaliteitslabel onder de bevoegdheid van een lokaal bestuur.

- De Erfgoedcel Waasland, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen **begeleiden** collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties, die het kwaliteitslabel willen aanvragen.
- De collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie dient **een aanvraag** voor een kwaliteitslabel in bij de Vlaamse Overheid ten laatste op 15 januari 2016. Het vervolg van de procedure is als volgt:
 - Interwaas bekijkt samen met de erkende collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie met een kwaliteitslabel welk niveau het meest geschikt is om **een indeling** te vragen.
 - Interwaas sluit voor 1 december 2016 een samenwerkingsovereenkomst met de erkende collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie onder het lokaal bevoegd gezag, die een indeling op het lokale niveau wenst.
 - Interwaas schrijft voor 1 december 2016 de financiële ondersteuning gekoppeld aan de samenwerkingsovereenkomst met de collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie in de begroting vanaf 2017 in.
 - De erkende collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie wordt door Interwaas financieel ondersteund vanaf 1 januari 2017.

Strategische doelstelling 6. Interwaas ruggensteunt verder de efficiënte en krachtvolle Erfgoedcel Waasland ter ondersteuning van de cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland en daarbuiten.

Operationele doelstelling 6.1 Interwaas voert een degelijk, transparant en gedragen beleid in het kader van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas.

- **Beslissingsstructuur:**
 - **Werkgroepen** met representatieve leden geven mee vorm aan projecten.
 - De **stuurgroep** komt maandelijks samen en de samenstelling (politici, ambtenaren en deskundigen) van de stuurgroep blijft in evenwicht.
- Op voorstel van of na advies van de stuurgroep worden de beslissingen formeel genomen door het **Directiecomité** van Interwaas, dat maandelijks bijeenkomt. Daarnaast is er een **Raad van Bestuur** (ongeveer 6 maal per jaar, met vertegenwoordigers van de gemeentebesturen en deskundigen) en een **Algemene Vergadering** (2 maal per jaar, met vertegenwoordigers van de gemeentebesturen en deskundigen) van Interwaas.
- Vanaf 2015 zetelen in de Raad van Bestuur van Interwaas **personen met expertise inzake cultuur**. Er was voorzien dat deze persoon i.s.m. andere intergemeentelijke samenwerkingsverbanden rond cultuur en belendende sectoren jaarlijks een informatiemoment voor de beleidsmakers met de voorstelling van de activiteiten van het afgelopen jaar en een vooruitblik naar de toekomst zou organiseren. Dit blijkt echter niet realistisch.
- De **tien gemeentebesturen** hebben een afvaardiging in de overlegstructuren van Interwaas.
- De coördinator van de Erfgoedcel Waasland maakt jaarlijks de **bestuursdocumenten** op in het kader van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas, nl. het jaarverslag 2015 (in maart 2016) en de begroting met toelichting 2017 (in najaar 2016). De Erfgoedcel Waasland organiseert in het kader van het actieplan 2017 in het najaar 2016 een brainstorm met de stuurgroep rond mogelijke acties.
- De Erfgoedcel Waasland zoekt waar nodig naar **bijkomende financiële middelen** voor de financiering van specifieke projecten (bv. via crowdfunding, sponsoring, Europese middelen, publiek-private samenwerking...). Zo wordt o.a. van 2016 tot half 2018 beroep gedaan op middelen binnen Leader Grensregio Waasland in het project 'Agrarische eigenheid: Waas toeristisch potentieel', waaraan de Erfgoedcel Waasland deelneemt als copromotor.
- Het brede netwerk van cultureel-erfgoedactoren kan steeds optreden als **vertegenwoordiger** voor het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas.
- De Erfgoedcel Waasland streeft naar het steeds versterken van de **interne kwaliteitszorg** van haar werking (bv. op het vlak van competentiebeleid, verder uittekenen van bepaalde processen).
- Sinds 2016 organiseert de Erfgoedcel Waasland **een denktank**. Door de drukke agenda's van de stuurgroep blijft er weinig tot geen tijd over voor reflectie en verdieping. In een denktank kunnen volgende zaken aan bod komen: tijd voor bredere reflectie, nadenken over breder beleid (naast de geformuleerde beleidsvisie 2015-2020), verdere visieontwikkeling, debat over inhoudelijke zaken, problematieken, specifieke vragen... Dit biedt dan ruimte voor energie, creativiteit, out-of-the-box denken, herbronning,

kruisbestuiving, brainstormen... Er wordt gestreefd om een aantal keer per jaar zo'n denktank te laten doorgaan op een inspirerende en meer informele locatie.

Operationele doelstelling 6.2 Interwaas voert een stevig en transparant zakelijk beheer in het kader van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas.

- De Erfgoedcel Waasland voert een **degelijke administratie**: bv. adressenbestand met erfgoedzorgers en publiek, distributie, klassement, correspondentie, praktische organisatie, uitlening (bv. toestellen Mondelinge Geschiedenis, fototentoonstelling Wase Reuzen, lessuggesties...), opvolging boekhouding, archief- en documentatiebeheer, bestelbonnen...
- Tijdens het eerste cultureel-erfgoedconvenant legde de Erfgoedcel Waasland de basis voor een bestand met contact- en andere gegevens van erfgoed- en andere partners en publiek in het Waasland. De grote hoeveelheid beschikbare informatie brachten we in 2009 samen in één centraal bestand voor **kennisbeheer**, waarin ook de informatie van het WODE-onderzoek, de expertise van de partners e.d. opgenomen werd. In 2010 en 2011 werd specifiek in het kader van het vrijwilligersmanagement en in samenwerking met Toerisme Waasland, extra aandacht besteed aan het bijkomend verzamelen van de coördinaten van toerisme- en erfgoeddeskundigen. Al deze gegevens worden doorlopend aangepast en verder aangevuld. Deze informatie wordt eveneens benut om het Wase publiek en de Wase erfgoedachterban beter te kunnen informeren.
- **Interne organisatie**:
 - Interwaas **optimaliseert** in 2017 verder de interne organisatie van de Erfgoedcel Waasland door o.a. het actueel houden van de databank met contact- en andere gegevens van (cultureel-erfgoed)organisaties en -actoren, overheden, pers en het publiek.
 - De Erfgoedcel Waasland verzamelde in de loop der jaren een groot aantal **documentaire foto's** over het Land van Waas en foto's, die de erfgoedprojecten illustreren. Deze foto's worden op een gestructureerde manier bijgehouden op de centrale server. Vanaf het najaar 2016 worden deze foto's geïnterpreteerd in een Accessdatabank door vrijwilliger Bünjamin Acar.
 - Interwaas startte in 2016 met een actief **archief- en documentatiebeheer** binnen de organisatie: ze stelden een archiefverantwoordelijke aan en er wordt gewerkt aan richtlijnen en selectielijsten. Daarnaast wordt werk gemaakt van **informatieveiligheid en een e-policy**.
 - I.s.m. de duurzaamheidscoördinator van Interwaas worden in 2016 verdere concrete acties op het vlak van **ecologische duurzaamheid** afgetoetst om zo de ecologische voetafdruk van de werking van Interwaas / de Erfgoedcel Waasland te verminderen.
 - Interwaas werkt voor de catering samen met **Den Azalee**, die door de ontwikkeling van sociale tewerkstellingsprojecten mensen tewerkstelt, die geen of weinig kans maken op de gewone arbeidsmarkt.

Operationele doelstelling 6.3 Erfgoedcel Waasland kenmerkt zich door een professioneel, mens- en competentiegericht personeelsbeleid en wordt hierin ondersteund door Interwaas.

– **Personeel:**

- Het goed functionerend en dynamisch team van de **Erfgoedcel Waasland** met een coördinator en twee erfgoedconsulenten blijft behouden. Anniek Elegheert verlaat echter vanaf 01/01/16 de erfgoedsector en zal vervangen worden door een persoon op een bestaande wervingsreserve. Aangezien zij waarschijnlijk minder anciënniteit heeft, is voor een voltijdse aanwerving gekozen. Vanaf 01/01/16 is het personeelsbestand dus als volgt:

Naam	Functie	Aantal VTE	Betalingsniveau
Ode De Zutter	Coördinator	0,8 VTE	A
Evelien D'Haese	Erfgoedconsulent	1 VTE	B
Nog niet gekend	Erfgoedconsulent	1 VTE	B
Totaal	2,8 VTE		

- Het team van de Erfgoedcel Waasland wordt - waar nodig - aangevuld met **vrijwilligers** voor de interne werking, voor de Erfgoedbank Waasland en voor projectwerking. Begin 2016 waren de erfgoedbankvrijwilligers Ward Van Gucht (0,2 VTE) en Annick Baert. Kim Van der Elst werkt af en toe vrijwillig als fotograaf. In het kader van de veranderende personeelsbezetting werd in 2016 opnieuw de vrijwilligerswerking geëvalueerd en extra ingezet op vrijwilligers. Zo begint in het najaar (ex-stagiair) Kendra De Smedt als administratieve vrijwilliger (halve dag per week). We werken nog steeds samen met het bedrijf Incendiary als vrijwilliger voor de website en er meldde zich een nieuwe vrijwilliger Thomas Deslypere voor de aanmaak van de voorleesfiches (project i.s.m. BiblioWaas) aan. Vanaf het najaar 2016 worden de documentaire foto's geïnventariseerd in een Accessdatabank door vrijwilliger Bünjamin Acar.
 - Daarnaast werkt Astrid Decruyenaere, Master Conservatie en restauratie – Keramiek aan de Universiteit Antwerpen, mee als **stagiair** in de werking van de Erfgoedcel Waasland. Bünjamin Acar, leerling BuSO Sint-Grègorius in Gentbrugge, voert als stagiair gegevens over interne foto's in een databank in en in het voorjaar van 2017 zal een andere leerling van BuSO Sint-Grègorius 3 weken een administratieve stage doen.
 - Interwaas ondersteunt de werking van de Erfgoedcel Waasland structureel door de inschakeling van een aantal personeelsleden van **Interwaas** nl. de (adjunct-)directeur, de communicatieverantwoordelijke en de boekhoudster en de poetsvrouw.
 - De **deskundigheid van de medewerkers** van de Erfgoedcel Waasland verhoogt stelselmatig o.a. de specifieke verdeling van expertises, samenwerking en vorming.
- **Interne organisatie:**
- Interwaas startte in 2015 een traject naar competentiebeheer. Dit zou een concrete implementatie krijgen in 2017. organiseert jaarlijks (in augustus) met de medewerkers van de Erfgoedcel Waasland

een **functioneringsgesprek**. Hierin wordt een evaluatie van het takenpakket van het afgelopen jaar gedaan en worden taakafspraken gemaakt voor het volgende jaar.

- De Erfgoedcel Waasland houdt driewekelijks een **teamoverleg** teneinde meer afstemming en uitwisseling te bekomen.